

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 11/2005 rd

Statsrådets utredning med anledning av kommissionens grönbok om en gemensam syn på migration i EU

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 23 februari 2005 statsrådets utredning med anledning av kommissionens grönbok om en gemensam syn på migration i EU (E 10/2005 rd) till förvaltningsutskottet för eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Olli Sorainen, arbetsministeriet
- regeringsråd Eero Koskeniemi, inrikesministeriet
- ordförande, landshövding Rauno Saari, Tjänstemannagruppen för ett migrationspolitiskt program
- direktör Jaana Vuorio, Utlänningsverket

- enhetschef Keijo Sahrman, Finlands Kommunförbund
- sekreterare för internationella ärenden Salla Heinänen, AKAVA ry
- specialrådgivare Riitta Wärn, Finlands näringsliv
- arbetsmarknadsombud Merja Berglund, Företagarna i Finland rf
- arbetskrafts- och utbildningspolitiskt ombud Mervi Huuskonen, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- Katja Tuominen, No Border-nätverket.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

UTREDNINGEN

Förslagets huvudsakliga innehåll

Syftet med kommissionens grönbok är att inleda en diskussion om den lämpligaste utformningen av gemenskapsregler för arbetsbaserad migration och om mervärdet av att anta ett sådant gemensamt ramverk. Kommissionen menar att det behövs mer samordnade regler i EU för medborgare i tredje länder som kommer till gemenskapen för att söka arbete.

Ett gemensamt ramverk motiveras bl.a. av den åldrande befolkningen, EU:s konkurrenskraft, det konstitutionella fördraget och slutsatserna från olika Europeiska råd. På ett mer konkret plan motiverar kommissionen behovet av ett gemensamt ramverk med rätten för tredjelandsmedborgare att röra sig inom Schengenområdet, Vander Elst-avgörandet och rörelsefriheten för tredjelandsmedborgare som vistats länge i landet.

Kommissionen talar för transparenta och fungerande regler fria från byråkrati. De bör vara till nytta både för migranter och länder som tar emot eller tillhandahåller arbetskraft. Kommissionen avser att beakta kommentarerna och reservationerna i samband med beredningen av direktivet om arbetstillstånd 2001. Grönboken innefattar totalt 38 frågor om vilket slag av argument och alternativ som bör vägas in i utformningen av ett regelverk om arbetsbaserad migration från tredje länder. Flera av frågorna handlar om samma teman, däribland framför allt den arbetskraftspolitiska prövningen med anknytande kompetensfördelning, hållningen till gemenskapens preferensregler och den ekonomiska behovsprövningens dimensioner.

Regeringens ståndpunkt

I samband med behandlingen av det s.k. arbetstillståndsdirektivet 2001 omfattade Finland flera andra medlemsstaters reservationer bl.a. till att den arbetskraftspolitiska prövningen enligt de nationella och lokala arbetsmarknadernas behov skulle flyttas till gemenskapsnivå, det byrå-

kratiska ramverket och den problematiska rättsliga grunden. Finland anser fortfarande att det inte är lämpligt med en EU-lagstiftning som bidrar till en stelbent arbetsmarknad.

Som Finland ser det bör de arbetskraftspolitiska besluten om arbetskraft från tredje länder både vad gäller volymen och strukturen fortfarande fattas nationellt. Oavsett näringslivets globalisering kommer arbetsmarknadens struktur och arbetskraftsbehovet också i framtiden att vara nationella och lokala. Också vårt geografiska läge delvis vid sidan om de internationella arbetskraftsströmmarna kräver en flexibel nationell lagstiftning.

Ändå menar Finland att det kan behövas något slag av gemensam ram bara den är tillräckligt flexibel och inte hindrar det nationella beslutsfattandet. På de grunder som kommissionen lägger fram i sin grönbok kan det behövas en gemensam ram. Men lagstiftningen bör vara tillräckligt flexibel och möjliggöra nationella beslut.

Finlands svar på kommissionens 38 frågor framgår av skrivelsen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med grönboken om en gemensam syn på ekonomisk migration i EU öppnar kommissionen diskussionen om en gemenskapslagstiftning om arbetsbaserad migration. Frågan har diskuterats tidigare i samband med arbetstillståndsdirektivet 2001. Nu anser kommissionen att det är hög tid att ta upp frågan på nytt i ljuset av den utveckling som skett i migrationsfrågor under de senaste tre åren. Den nya grönboken gäller den arbetsbaserade migrationen från tredje länder till EU. Den behandlar inte EU-medborgarnas fria rörlighet inom unionen.

Insatserna för att främja arbetsbaserad migration och rörlighet är mycket viktiga och aktuella. Befolkningens åldrande, det ökade behovet av tjänster och den minskade befolkningen i arbetsför ålder är stora utmaningar såväl i Finland

som i de övriga EU-länderna. Samtidigt har man ställt upp gemensamma konkurrens- och tillväxtmål. Det är nödvändigt att föra en bred diskussion om hur den arbetsbaserade migrationen och rörligheten kan främjas, både på gemenskapsnivå och nationellt.

Utskottet omfattar regeringens syn att besluten i frågor som gäller arbetsbaserad migration både vad gäller volymen och strukturen bör fattas nationellt. Det kan finnas rätt stora variationer i arbetsmarknadens struktur och arbetskraftsbehovet regionalt och lokalt inom ett enskilt land. Det varierar också stort i migrationsströmmarna mellan olika länder. Som utskottet ser det är det nyttigt att man i EU skapar en gemensam ram för arbetsbaserad migration, förutsatt att den medger en tillräcklig flexibilitet och nationella beslut med hänsyn till det rådande

sysselsättningsläget. Av de orsaker som regeringen nämner är det bättre med ett övergripande tillvägagångssätt än enligt bransch när man upprättar en gemensam ram.

Utskottet understryker vikten av transparens och klara och flexibla administrativa förfaranden. EU-lagstiftningen ska inte göra arbetsmarknaden mer stelbent eller skapa byråkrati. Med tanke på en balanserad och kontrollerad arbetsbaserad migration är det dessutom viktigt med korrekt föregående information om arbetsmarknaden, rättigheterna och skyldigheterna i arbetslivet och om invandringsreglerna. Här kunde man i högre grad nyttiggöra t.ex. det gemensamma systemet EURES. Enligt utskottets mening kan vårt system med uppehållstillstånd för arbetstagare rekommenderas i stället för EU-kvoter och program.

I diskussionen om grönboken bör man fästa större avseende vid en samlad bedömning av rörligheten och kompetensen. Frågor att ta upp i det sammanhanget är t.ex. erkännande av utbildningar och examina och erkännande av arbetstagnas kompetens i ett bredare perspektiv.

Utskottet hänvisar till erhållen utredning och slutsatserna från Tammerfors och konstaterar att

insatser för laglig arbetsbaserad migration hör till de viktigaste metoderna för att hindra illegal invandring och illegal behandling av utländska arbetstagare på arbetsmarknaden och i det sammanhanget också grå ekonomi.

Det är viktigt att invandrare behandlas rättvist och integreras i arbetslivet och det mottagande samhället, menar utskottet. Det vill i det sammanhanget understryka att integreringen av invandrare ingår i den nationella behörigheten. Utskottet har behandlat frågan om gemensamma principer för en integrationspolitik för invandrare i Europeiska unionen mer ingående i sitt utlåtande FvUU 40/2004 rd — E 111/2004 rd.

Utskottet ser positivt på kommissionens beslut om brett samråd i saken innan närmare planer läggs fram. Det tar ställning till saken på nytt när beredningen har nått längre. I den fortsatta beredningen bör också frågan om den rättsliga grunden utredas.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet meddelar

att utskottet omfattar statsrådets ståndpunkt.

Helsingfors den 1 april 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Veijo Puhjo /vänst
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Nils-Anders Granvik /sv
Lasse Hautala /cent
Rakel Hiltunen /sd
Esko Kurvinen /saml
Lauri Kähkönen /sd

Kari Kärkkäinen /kd
Rosa Meriläinen /gröna
Lauri Oinonen /cent
Heli Paasio /sd
Satu Taiveaho /sd
Tapani Tölli /cent
Ahti Vielma /saml
Tuula Väättäinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.